

Grundkursus i vandløbsrestaurering

Vejle, 28.-30. april 2017

Fotos af Finn Sivebæk og Jan Nielsen

En fotoserie om, hvordan en flok naturvenner var på kursus
og på en lørdag eftermiddag genskabte 5 gydebanker i et ørredvandløb.
Tak til alle for godt samvær og et flot resultat ved restaureringen af Amhede Bæk

Kurset veksler imellem teori inde og praksis ude.

Hvad kræver fiskene, og hvad skal man gøre i praksis ?

Her er vi ved Lille Høgsholt Bæk, hvor der blev udlagt gydegrus for nogle år siden

Jan Nielsen: Der blev udlagt 3 gydebanker på hver 10 m's længde for at hæve vandstanden i vejunderføringen med 15 cm.

På den måde blev der gydemuligheder, og passagen i røret blev forbedret.

Finn Sivebæk:
Brug det rigtige gydegrus !

Her lavede vi gydebanks på et kursus for fire år siden. De bliver brugt hvert år.
Se evt. en film om, hvordan gydebanks blev lavet her: [Link](#)

Vi så en bæklampret. Det er en EU-habitatart, der gyder på de samme stryg som ørreden.

Bæklampretten kaldes også for "niøjn" pga. de mange runde gælleåbninger

Desinfektion med Virkon S

Kvak Møllebæk blev genslynget i 1991, hvor der blev udlagt gydegrus
Ørrederne har klaret sig selv lige siden, altid med store bestande fra gydning.
Vi så først på smådyr og undersøgte derefter fiskebestanden

Jan fortæller, hvordan man undersøger smådyrene med en faunaketcher, kombineret med at pille smådyr af sten og grene. Artssammensætningen viser meget om, hvor rent vandet er, og om der er levesteder for dyrene.

Finn elektrofisker

Fiskene skal bedømmes, inden man måler dem

To år gammel ørred i smoltstørrelse

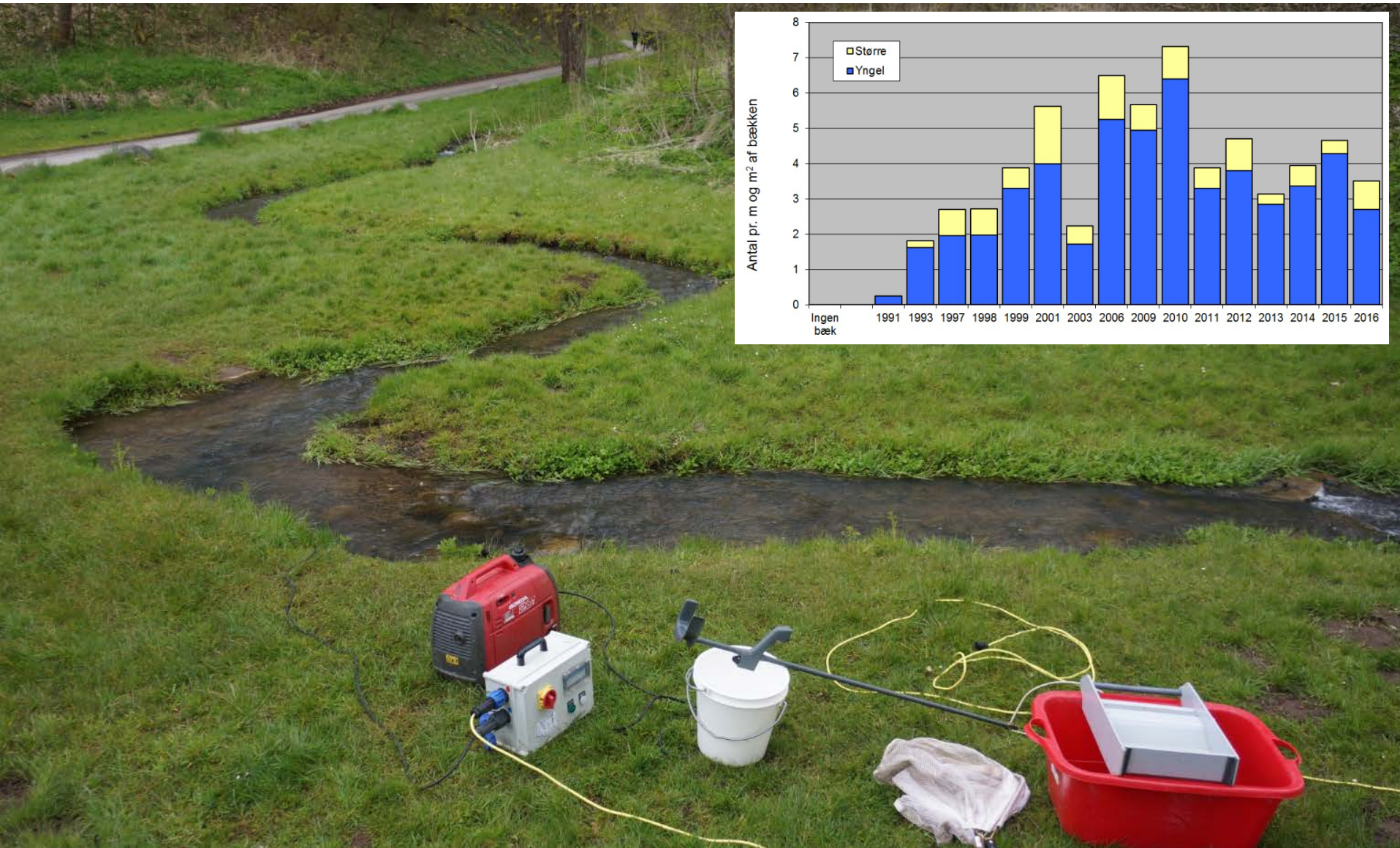

Nyklækket ørredyngel fra vinterens gydning

25 års undersøgelser har vist, at der altid er så mange ørreder fra gydning i den "nye" bæk, at der er "Høj økologisk tilstand" (kravet er 1,3 stk. yngel pr. m²)

Se evt. en film om Kvak Møllebæk: [Link](#)

Amhede Bæk mangler gydebanks og ørreder

Der er mulighed for flere gydebanks. Faldet er iflg. regulativet ca. 6 promille
(passende til at udlægge et jævnt lag gydegrus)

Foto fra januar 2017

Ole Damsgaard fra Vejle Sportsfiskerforening beregner materialeforbrug m.m.

På kurset skal vi udlægge fem gydebanks med en gydegrusblanding til små vandløb

- 85 % i str. 16-32 mm
- 15 % i str. 33-64 mm

Mål bredde og dybde m.m.
før og efter udlægningen af grus.

Brug DTU Aquas kontrolskema.

Kontrolskema ved udlægning af gydegrus

Udført den: 29/04 2017 Kommune: Vejle
Vandløb: Ammeårbæk Lokalitet: Egt ved

Evt. koordinat:

Udført af (forening, kommune o. lign.): Vejle Sportsfiskeforening, DTU aqua, Kursister
Skema udfyldt af (navn, tlf.): Mai Rasmussen 42330962

I alt udlagt gydegrus: 3 m³ fordelt på antal gydebanker udlagt:

Gydegruset sammensætning: 45 % i str. 16-32 mm
15 % i str. 33-64 mm

I alt udlagt skjulesten: m³ i str. (diameter): cm

Andet (grene, træ o. lign.): gydebanker 1 er længst nedstrøms

Nøgletal for de enkelte gydebanker		Gydebanke nr.			
		1	2	3	4
Før	Gns. vanddybde til fast bund (cm)	12			
	Gns. bredde (fx 2,5 m)	1,1			
Efter restaurering	Gns. vanddybde efter udlægning af gydegrus (cm)	7			
	Målt "tykkelse" af det udlagte lag gydegrus (cm)	24			
	Længde af færdig gydebanke (m)	16			
	Gns. bredde af vanddækket gydebanke efter restaurering (fx 2,4 m)	1,2			
	Hævet vandstand ved start på gydebanke (målt på landmålerstok, se oversigttegning)	14			
	Målt længde af opstuvningszone ved restaureringen (m), se oversigttegning	22			

Opstuvningszone, måles med landmålerstokke for hver 10 m

Skema udarbejdet af Jan Nielsen og Finn Sivebæk, DTU Aqua
Se også DTU Aquas vejledning "Sådan laver man gydebanker for laksefisk", hentes på www.fiskepleje.dk

1. Kontrol af vandstanden opstrøms gydebanken før/under/efter restaurering. Markeres med strips på en landmålerstok, inden arbejdet starter.

2. Gydegruslagets tykkelse aflæses på en anden skala, hvor "nul" var sat ved bunden inden udlægningen af gydegruset.

Mere om metoden:

DTU Aquas vejledning: [Link](#)

DTU Aquas film: [Link](#)

Normalt bruger man maskiner til udlægning af gruset. Det er hårdt arbejde med håndkraft.

Glæde over et godt resultat

Vi lavede flere gydebanker

Kim fra Vejle Sportsfiskerforening kørte minidumperen med 0,75 m³ pr. læs

Nu kan ørreden og bæklampretten
igen gyde i Amhede Bæk.

Amhede Bæk skal også restaureres lige nedstrøms Veerstvej (der kan laves en gydebanke lige her, udlagt direkte fra lastbil)

Foto fra januar 2017

Lastbilen har en 14 m lang udlæggerarm – så er det nemt

En dygtig maskinfører og den rigtige maskine sparer mange kræfter

Vi udlagde ca. 30 cm gydegrus på den uddybede strækning fra vejen og 14 m nedstrøms
NB ! UDEN at hæve vandstanden i røret. Vandet begyndte bare at løbe hurtigere.

Fra søndagens gruppearbejde, hvor kursisterne skulle planlægge nye restaureringer og slutte af med et møde med kommunen

